

Ruimtelijk Domein

Contactpersoon Lotte Barrance
Telefoon (030) 608 91 64
E-mail l.barrance@nieuwegein.nl

Gemeenteraad Nieuwegein
Postbus 1
3430 AA NIEUWEGEIN

Datum 2 juni 2021
Kenmerk
Zaaknummer
Berichtnummer
Onderwerp Voortgang U Ned

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u over de behaalde mijlpalen in 2020 van U Ned en de acties die zijn ingezet voor 2021 en 2022. De brief gaat tevens kort in op de relatie met het Nationaal Groeifonds waarvoor de U10 gemeenten samen met de provincie een propositie bij het rijk hebben ingediend en de investeringsopgave voor de regionale verstedelijkingsambities.

We werken als U10 gemeenten via een aantal routes en in verschillende samenwerkingsverbanden aan de verstedelijkingsopgave waar we als regio voor staan. Met 16 gemeenten hebben we een ontwerp voor het Integraal Regionaal Perspectief (IRP) van het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) opgesteld dat voor de regio op strategisch niveau schetst hoe we om willen gaan met de eerder in de Contour REP vastgestelde groeiopgaven. Het is nu zaak om deze beleidslijnen verder te brengen in een samenhangende programmering én de randvoorwaarden voor verstedelijking, zoals groen/recreatie en mobiliteit, in te vullen met de bijbehorende partners.

U Ned is het samenwerkingsverband waarin de U10 met het Rijk (de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat), de provincie en de gemeente Utrecht de ambitie hebben uitgesproken om een gezonde groei van wonen, werken en bereikbaarheid in de regio Utrecht mogelijk te maken. In het programma U Ned werken deze partners samen aan verschillende programmalijnen met elk een eigen tijdshorizon. De stand van zaken van de verschillende programmalijnen werken we in het vervolg van deze brief verder uit.

Naast de samenwerking in U Ned, die leidt tot gezamenlijke afspraken tussen rijk en regio in het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), wordt in de regio voorbereidend huiswerk uitgevoerd voor de eerste stappen van de realisatie van de schaa sprong OV en worden met het Rijk de opties voor een vervolgstap in het kader van het Nationaal Groeifonds na

afwijzing van de Utrechtse propositie voor de eerste tranche verkend. Deze trajecten hangen met elkaar samen en versterken elkaar.

Mijlpalen 2020

In 2020 heeft het programma U Ned de volgende mijlpalen behaald:

- Tijdens het Bestuurlijk Overleg MIRT in het najaar van 2020 is het Ontwikkelperspectief 'Utrecht Nabij' vastgesteld door Rijk en regio. Met dit ontwikkelingsperspectief zijn Rijk en regio het op hoofdlijnen eens over de urgentie van de verstedelijkings- en mobiliteitsopgave, en hoe de regio Utrecht zich de komende decennia moet gaan ontwikkelen. In dit rapport wordt een toekomstbeeld geschetst voor de Metropoolregio Utrecht op het gebied van wonen, werken, leefbaarheid en bereikbaarheid. Rijk en regio hebben afgesproken dat het perspectief doorwerking krijgt in eigen beleidsdocumenten, voor de regio is dat het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP). Het rapport en de belangrijkste conclusies zijn op 9 december 2020 middels een brief met u gedeeld;
- In het Bestuurlijk Overleg MIRT zijn de volgende beslissingen genomen:
 - Uitvoering geven aan vier nieuwe programmalijnen: (1) drie gebiedsonderzoeken, (2) een mobiliteitsstrategie 2040 (inclusief regionale parkeerstrategie), (3) programma t.b.v. knooppuntontwikkeling en (4) aanpak 2030;
 - De startbeslissing voor de verkenning OV & Wonen is vastgesteld, hét startschot om samen een voorkeursalternatief op stellen voor de OV-problematiek en verstedelijking in de regio;
 - Voor de Korte Termijn Aanpak hebben Rijk en regio concrete afspraken gemaakt over ambities en doelstellingen voor de periode t/m 2024;
 - Voor de No Regret maatregelen is een selectie van projecten vastgesteld die we met de beschikbare middelen kunnen uitvoeren (1e tranche).

Aanpak via programmalijnen in 2021

Vanuit het programma U Ned werkt de regio via een aantal programmalijnen (zowel al langer lopende als bovengenoemde nieuwe) aan realisatie van Utrecht Nabij. Hiermee wordt gezorgd voor een uitwerking van de ambitie om de verstedelijkingsopgave in samenhang met leefbaarheid en benodigde mobiliteitsinvesteringen vorm te geven.

Naast de actuele stand van zaken geven wij u hieronder een kort overzicht van de te behalen resultaten in 2021 en 2022 in de verschillende programmalijnen.

Gebiedsonderzoeken

In Utrecht Nabij hebben Rijk en regio gekozen om, na realisatie van de opgave tot 2030, nieuwe woningen en banen te concentreren in het stedelijk kerngebied en rond grotere regionale OV-knooppunten. In de Grote U, het U-vormige gebied rond de Utrechtse binnenstad, liggen veel kansen voor verdichting. In het Bestuurlijk Overleg MIRT is afgesproken om hiervoor drie gebiedsonderzoeken te starten: (1) Lunetten/Koningsweg-USP, (2) de A12-zone, en (3) Leidsche Rijn/Zuilen. Het doel van de gebiedsonderzoeken is om de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de Grote U nader uit te werken voor deze drie metropoolpoorten.

De zeven principes voor verstedelijking in Utrecht Nabij liggen in lijn met de eigen visies en beleidskaders van de samenwerkende partijen, zoals de omgevingsvisie van de Provincie Utrecht, het (concept) Integraal Ruimtelijk Perspectief U16 en gemeentelijke visies zoals de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 en de omgevingsvisie van Nieuwegein, welke uw raad heeft vastgesteld op 1 april 2021. De beleidskaders van de samenwerkende partijen, waar Utrecht Nabij onderdeel van is, zijn uitgangspunt voor de gebiedsonderzoeken.

In de gebiedsonderzoeken is aandacht voor de opgaves die ruimte vragen bij een verdere verstedelijking, en nodig zijn om een gezonde groei mogelijk te maken: wonen, werken, groen, klimaat, cultuurhistorie, mobiliteit, maatschappelijke voorzieningen, sport, energie, en water. Per gebied worden verschillende ruimtelijke modellen uitgewerkt met bijbehorende kosten en baten. Hiermee worden de belangrijkste keuzes en condities voor verstedelijking in de drie gebieden in beeld gebracht en ontstaat meer zekerheid over de bandbreedtes voor wonen en werken en de overige opgaven. Gezien de samenhang tussen de ontwikkeling van de A12-zone en een mogelijke ontwikkeling van Rijnenburg, wordt in het gebiedsonderzoek van de A12-zone een mogelijke doorontwikkeling naar Rijnenburg in beeld gebracht. Dit levert mede input voor de ontwerpstudie Rijnenburg die de gemeente Utrecht gaat uitvoeren, waarin aandacht is voor onderwerpen als type verstedelijking, aansluiting met de stad, klimaatadaptatie, energie en leefbaarheid en heeft tevens een wisselwerking met de mobiliteitsstrategie. Deze werkwijze is, naast een bekrachtiging van de koers van Utrecht Nabij, in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving van 21 april 2021 bevestigd.

Het Bestuurlijk Overleg MIRT 2021 wordt benut om te trechteren en richting te bepalen in de belangrijkste keuzes en condities voor verstedelijking, zodat in 2022 de meest kansrijke modellen verder kunnen worden uitgewerkt in een integrale verstedelijkingsstrategie. Definitieve besluitvorming over de

verstedelijking in de Grote U, de fasering van de plannen voor de drie gebieden en de benodigde investeringen is voorzien op het Bestuurlijk Overleg MIRT 2022, in samenhang met de MIRT Verkenning OV en Wonen en de Mobiliteitsstrategie.

Voor Nieuwegein is de A12 zone de ontwikkellocatie voor na 2030. Dit gebiedsonderzoek is daarom voor Nieuwegein van groot belang. In het Gebiedsonderzoek A12 zal nader onderzoek worden gedaan om meer realisme en inzicht te krijgen in de haalbaarheid en voorstelbaarheid (ruimtelijk-economisch, programmatisch, technisch, financieel en organisatorisch) van de gebiedsontwikkeling. Met als centrale vraag: op welke wijze is hier een gezond en kwalitatief goed nieuw stadsdeel te maken? Uw raad ontvangt een startnotitie waarin we dit procesmatig en inhoudelijk verder uitlijnen, ter voorbereiding op de dialoog op 1 juli.

Mobiliteitsstrategie 2040

Het doel van de mobiliteitsstrategie is het vaststellen van een mobiliteitsaanpak en een multimodaal mobiliteitsnetwerk van Rijk en Regio, passend bij de autonome mobiliteitsgroei en de verstedelijking tussen nu en 2040. Ook de resultaten van de studie naar de Uithoflijn Utrecht Science Park-Zeist-Amersfoort, zoals met de relevante gemeenten gedeeld in januari 2021, zullen hierin worden meegenomen.

Voor het Bestuurlijk Overleg MIRT van 2021 is de regionale ambitie een analyse vast te stellen over de opgaven in het netwerk en richtinggevende uitspraken te doen over de ontwikkeling van het netwerk die voor de andere programmalijnen van U Ned van belang zijn. In het Bestuurlijk Overleg MIRT van 2022 worden beslisvoorstellen voorgelegd over het multimodaal mobiliteitsnetwerk 2030-2040 van Rijk en regio. De beslisvoorstellen maken inzichtelijk welke maatregelen de U Ned partners nemen om de regio Utrecht ook op lange termijn bereikbaar en leefbaar te houden. In de Mobiliteitsstrategie wordt geen nieuw beleid gemaakt, maar wordt een relatie gelegd met vigerend beleid en beleid in ontwikkeling, zoals het OV Netwerkperspectief van de provincie en de diverse GVVP's van gemeenten. De Mobiliteitsstrategie bouwt verder op de ruimtelijke visie uit Utrecht Nabij. De resultaten van de parkeerstrategie zullen in die van de mobiliteitsstrategie opgaan. Tot aan het Bestuurlijk Overleg MIRT in het najaar van 2022 informeren we u op een aantal nog te bepalen momenten over de voortgang en de voorliggende keuzes.

Programma knooppunten

In de programmalijn Knooppunten worden de kansen en voorwaarden in beeld gebracht om tot 2030 op bestaande regioknopen en OV-corridors te

verstedelijken. Ook hier wordt integraal gestudeerd op wonen, werken, landschap, groen en mobiliteit. Er is voor gekozen om eerst te starten met de mobiliteitsstrategie 2040, de gebiedsverkenningen en in de 2de helft van dit jaar te starten met een plan van aanpak voor het Programma knooppunten omdat er op dit moment onvoldoende capaciteit aanwezig is om al te starten met een nadere uitwerking. Het programma Knooppunten levert in 2021 een Plan van Aanpak op.

Aanpak 2030

Het doel is te komen tot een meerjarige strategie voor het op peil houden van de bereikbaarheid in de regio in de periode tot 2030 en, in combinatie met de MIRT Verkenning OV en Wonen, de beoogde verstedelijking tot 2030 mogelijk te maken. In de Aanpak 2030 worden de verschillende soorten maatregelen (gedragsbeïnvloeding, aanbod alternatieven zoals fiets- en voetpaden, kleine aanpassingen aan de huidige weginfrastructuur, etc.) integraal bekeken en geprioriteerd. De aanpak geeft richting welke type maatregelen moeten worden versterkt of meer in samenhang moeten worden opgepakt. Daarbij wordt samengewerkt met bestaande uitvoeringsprogramma's.

Momenteel wordt de aanpak aangescherpt op scope, doelen en positie ten opzichte van al lopende U Ned programma's voor o.a. gedragsverandering, verkeersmanagement, verduurzaming en Minder Hinder. Aanpak 2030 beoogt integraal te kijken en verder vooruit en biedt daarmee een samenhangende basis voor bestaande en nieuwe uitvoeringsprogramma's, zoals Goed op Weg.

MIRT Verkenning OV en Wonen

Medio 2020 hebben Rijk en regio een startbeslissing genomen voor een MIRT Verkenning OV en Wonen. Deze beoogt in 2022 tot een voorkeursbesluit te komen voor maatregelen die in 2030 zijn gerealiseerd. De maatregelen moeten bijdragen aan het verbeteren van de bereikbaarheid van USP, het ontlasten van Utrecht CS en verbeteren van de bereikbaarheid van de locaties die in beeld zijn voor verstedelijking. Hierbij richt de verkenning zich met name op de ontwikkeling van Utrecht Zuidwest. Uiteraard doet de Verkenning dat in nauwe samenwerking met de andere programmaonderdelen en binnen de visie van Utrecht Nabij. Bij de selectie van de maatregelen vormt de toekomstvastheid van deze maatregelen in combinatie met de verstedelijkingsopgave na 2030 daarom ook een belangrijk criterium. Op basis van de startbeslissing én de eerste stap in de verkenning "Zeef 0" worden de in onderstaand kaartbeeld getoonde oplossingsrichtingen onderzocht.

In de MIRT Verkenning wordt stapsgewijs getrechterd naar een voorkeurspakket aan maatregelen. Dit gaat in drie stappen:

1. In Zeef 0 worden de kansrijke oplossingsrichtingen geselecteerd. Deze selectie vindt kwalitatief plaats op basis van met name doelbereik (inschatting in hoeverre de opgaven worden gerealiseerd). In deze fase worden alle door de omgeving ingebrachte oplossingsrichtingen meegenomen. Kansrijke oplossingsrichtingen gaan mee naar Zeef 1, andere oplossingsrichtingen vallen af. Zeef 0 is onlangs afgerond. De rapportage hiervan vindt u in de bijlage bij deze brief.

2. In Zeef 1 worden de kansrijke maatregelpakketten geselecteerd. In zeef 1 worden de kansrijke oplossingsrichtingen uit zeef 0 verder uitgewerkt naar maatregelen. De uitgewerkte maatregelen worden op beoordeeld op basis van het afwegingskader uit de Startbeslissing. Op basis van deze analyse wordt in zeef 1 een besluit genomen van welke combinaties van maatregelen de effecten verder worden onderzocht. (planning Q4 2021)

3. In Zeef 2 wordt het voorkeurspakket geselecteerd. De kansrijke maatregelpakketten worden in een planMER uitgewerkt en mede op basis van die informatie (doelbereik, milieueffecten, financiën, kosten/baten) kunnen we bepalen welk pakket de voorkeur heeft (planning Q3 2022).

De MIRT Verkenning is in feite een eerste stap van een schaalprong OV met een bijbehorende reservering van € 380 miljoen. Tegelijk weten we dat een veel forsere investeringsimpuls nodig is om de groei van de regio op een gezonde en leefbare manier mogelijk te maken. Onder de titel "Schaalprong OV en verstedelijking in de Metropoolregio Utrecht" is daarom een propositie voor het

Bladnummer 7/9

Kenmerk

Onderwerp Voortgang U Ned

Nationaal groeifonds ingediend. Inmiddels is duidelijk dat hier nu geen middelen uit beschikbaar komen (zie onder). Wel is afgesproken om in Zeef 1 ook oplossingsrichtingen mee te nemen die de opgave na 2030 adresseren, om aan het einde van de MIRT verkenning een toekomstvast voorkeursbesluit te kunnen nemen. De aard van dit besluit is mede afhankelijk van eventueel extra beschikbaarheid van middelen.

In de MIRT Verkenning OV en Wonen worden diverse ov-maatregelen onderzocht op Nieuwegeins grondgebied en op Nieuwegeinse verbindingen. In de komende fase zullen deze maatregelen nader worden onderzocht op effectiviteit maar ook op inpasbaarheid en kosten. Voor Nieuwegein ligt hier een belangrijke kans om de ambities uit de mobiliteitsvisie waar te maken, zoals een snellere verbinding tussen Utrecht Centraal en Nieuwegein City en meer arbeidsplaatsen per OV bereikbaar maken. Ook moeten deze lijnen bijdragen aan de realisatie van de woningbouwopgaven binnen Nieuwegein, met name door ervoor te zorgen dat er voor nieuwe bewoners een goed alternatief is voor autobezit en gebruik.

No regret maatregelen

Het pakket no regret maatregelen binnen U Ned bevat een aantal fiets en OV maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de bereikbaarheid van USP, het ontlasten van Utrecht CS en verbeteren van de bereikbaarheid van de huidige ontwikkellocaties. No regret maatregelen dragen bij aan de bereikbaarheid van de regio op korte termijn, zonder lange termijn oplossingen ruimtelijk te blokkeren. Er zijn geen Nieuwegeinse maatregelen opgenomen in het pakket.

In 2020 is geconstateerd dat de uitvoering van het maatregelenpakket een hogere investering vraagt dan de beschikbare €45 miljoen. Besloten is om het no regret pakket te faseren in een eerste en tweede tranche, waarbij het budget van €45 miljoen wordt ingezet voor de eerste tranche. Concreet betekent dit dat het beschikbare budget wordt ingezet voor fietsmaatregelen in onder andere De Bilt, Zeist en Bunnik, P&R Soesterberg en de (H)OV-maatregelen Overvecht - USP en Merwedekanaalzone in een 1e tranche. Voor de uitvoering van de 1e tranche maatregelen worden de afspraken over de werkwijze vastgelegd in een bestuursovereenkomst, zodat dit jaar met de eerste uitvoeringswerkzaamheden kan worden gestart.

De partijen die de maatregelen gaan uitvoeren zijn de genoemde gemeenten. Samen met de provincie Utrecht, die een kassier-rol krijgt toebedeeld, zijn zij de partijen die de bestuursovereenkomst met elkaar sluiten. De uitvoerende partijen hebben een inspanningsverplichting om het maatregelenpakket uit te voeren.

Relatie U Ned, Nationaal Groeifonds en investeringsopgave

De onderzoeken en verkenningen die in U Ned verband worden uitgevoerd zullen tot omvangrijke investeringsbesluiten moeten leiden van rijk en regio. We nemen waar dat er een forse discrepantie is tussen de huidige beschikbare middelen uit het Mobiliteitsfonds, en de omvang van de mobiliteitsopgave als gevolg van de groei van de belangrijkste stedelijke agglomeraties in Nederland. Met de instelling van het Nationaal Groeifonds diende zich de mogelijkheid aan om voorstellen in te dienen die randvoorwaardelijk zijn voor duurzame groei van Nederland. Wij zagen hierin, samen met ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en andere stedelijke regio's in Nederland, een kans om financiële middelen te mobiliseren.

Op vrijdag 9 april heeft het Kabinet besloten de Utrechtse propositie niet te honoreren, evenals (delen van) proposities in andere stedelijke regio's die met een regionale schaa sprong OV de nationale verstedelijkingsopgave adresseren. De U10 beraadt zich op dit moment samen met U Ned partners, G4 en ministeries, op welke manier de investeringsopgave binnen of buiten de context van het groeifonds bij formerende partijen dan wel fondsbeheerders geadresseerd kan worden

Planning

In onderstaande infographic wordt op hoofdlijnen de mijlpalen van het komende jaar weergegeven.

 Agenda U Ned 2021			
	Q2	Q3	Q4
Gebiedsonderzoeken	Uit te werken ruimtelijke gebieden per gebied	Uitgewerkte ruimtelijke gebieden per gebied	Tussenrapportage
Mobiliteitsstrategie 2040	Vaststellen ambities en doelen	Vaststellen opgaven	Vaststellen scenario's
Programma Knooppunten		PvA voor uitvoering	
Aanpak 2030	Vaststellen scope en doelstelling, inventarisatie trajecten en doorrekenen effecten	Doorrekenen pakketten en vaststellen programmplan	
Regionale parkeerstrategie	Principes en vervolgproces	Hoofdkouzes in beeld, advies eerste stappen	
KTA/Niet & Anders Reizen		Bestuurlijk dashboard voortgang	Bestuurlijk dashboard voortgang
MIRT Verkenning	Zeef 0: kansrijke oplossingen		Zeef 1: kansrijke maatregelpakketten
No-regret	Ondertekening bestuursovereenkomst		

Bladnummer 9/9

Kenmerk

Onderwerp Voortgang U Ned

Vervolg

Het programma U Ned is omvangrijk, er komen veel beleidsvelden samen en we doen dit met veel partners. We houden u graag regelmatig op de hoogte van de voortgang en onderliggende projecten door middel van informatiebrieven als deze. Ook worden er informatiebijeenkomsten voor raden en staten georganiseerd. De eerstvolgende informatie bijeenkomst van U Ned voor de verschillende gemeenteraden en Provinciale Staten is voorzien voor de zomer. Hier zullen de deelnemers worden meegenomen in de verschillende onderdelen en de samenhang daartussen. Tijdens deze bijeenkomst worden de deelnemers ook geïnformeerd over de uitkomsten van de participatie die zeef 0 voor de MIRT Verkenning OV en Wonen heeft opgeleverd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Ellie Liebregts
secretaris

Frans Backhuijs
burgemeester

Bijlagen Rapportage 'Zeef 0 MIRT Verkenning OV & Wonen regio Utrecht'
Kopie aan